
Muzeum může mít mnoho podob. Svou expozici mají i zuby

Muzeum může mít mnoho podob. Svou expozici mají i zuby

Budova děkanátu [1. lékařské fakulty UK](#) v době skrývá jeden unikát – Stomatologické muzeum profesora Jana Jesenského, jehož škálu exponátů nám mohou závidět odborníci z celého světa. V současnosti slouží muzeum především k vědeckým a studijním účelům, přístupné je ale i zájemcům z řad veřejnosti.

Stomatologické muzeum je prostorově nevelké. V budově děkanátu 1. lékařské fakulty UK v Kateřinské ulici zabírá jen jednu místnost, ovšem množstvím a hlavně charakterem exponátů je naprosto jedinečné. „Obdobné speciální stomatologické muzeum se kromě Prahy nachází ještě v Německu a Holandsku, tak velké komparativní sbírky chrupu a lebek jsou však světově unikátní,“ upozorňuje prof. MUDr. Jiří Mazánek, DrSc., který o muzeum pečuje.

U zrodu muzea stál lékař Jan Jesenský (1870–1947), který za svůj život nashromáždil velké množství stomatologického studijního materiálu. Časem k němu přibýlo i několik lebek vybraných k výzkumným účelům ze Sedlecké kostnice či embryologické a histologické preparáty zubů a orofaciálních tkání. Tato sbírka byla poprvé veřejnosti představena v roce 1906 v nově zřízeném zubním ambulátoriu ve Viničné ulici.

Do odborné náplně sbírky významně zasáhla i první světová válka, a to především zdravotními osudy těžce zraněných vojáků. Jan Jesenský se systematicky věnoval léčení válečných poranění obličeje, a při tom shromáždil a uspořádal velké množství fotografií, diapozitivů či modelů různých válečných traumat a následných defektů tvrdých i měkkých tkání obličeje vzniklých v důsledku poranění střelnými zbraněmi apod. Obdivuhodné jsou dochované popisy chirurgických postupů léčby.

Sbírka se postupně rozrůstala o další a další exponáty, až bylo rozhodnuto, že jí bude věnováno samostatné muzeum. To bylo slavnostně otevřeno 16. 5. 1928 v 8 hodin během VI. sjezdu slovanských a českých přírodopytčů, lékařů a inženýrů.

Dalo by se říci, že co exponát, to historický skvost. Velmi cenná je například dokumentace operace profesora Kostečky z konce 20. let minulého století, který popsal operace předkusu a otevřeného skusu. Výsledky jeho práce jsou dodnes citovány. „Česká stomatochirurgická škola měla za první republiky právě díky osobě profesora Kostečky a jeho kolegům ve světě velmi dobré jméno a řada zahraničních odborníků kvůli nim toto pracoviště navštívila. Na tuto prestiž jsme pyšní a zároveň bychom tento odkaz chtěli naplňovat i do budoucnosti,“ říká profesor Mazánek.

Problematika stomatologie je v muzeu pojata opravdu celistvě. Jeden panel je věnován technologickým postupům v oblasti protetiky, další se zaměřují na zubní a čelistní anomálie či porostěpové vady. Pozoruhodné jsou i sbírky komparativní anatomie lebek a zubů savců, které pocházejí především z darů doktora Emila Holuba a cestovatele A. V. Friče. Najdeme tu ale překvapivě i exponáty poměrně mladého data. Stává se totiž, že muzeu zajímavý exponát věnuje dentista končící svou praxí. „Za zmínku také stojí, že zdejší nábytek je původní a byl vyroben podle návrhu Jaromíra Krejčara, který byl zetěm profesora Jesenského,“ popisuje profesor Mazánek.

V současné době probíhá katalogizace exponátů a vzniknout by měla i brožura, jež by muzeum blíže představila odborné i laické veřejnosti. Stejně jako [Anatomické muzeum](#), ani Stomatologické muzeum nemá svého kustoda. O muzeum se převážně ve svém volném čase kromě profesora Mazánka starají profesor Václav Seichert, doktor Zdeněk Hrubý a docent René Foltán, současný přednosta stomatologické kliniky.

Expozice slouží především odborníkům k vědeckým účelům, studenti lékařství zde nacházejí poučení o tom, jak vznikl a vyvíjel se obor stomatologie. Veřejnosti se pravidelně zpřístupňuje v rámci dne otevřených dveří 1. lékařské fakulty, který se koná druhou lednovou sobotu, letos poprvé sem mohli návštěvníci zavítat i během Pražské muzejní noci. Profesor Mazánek je ale ochoten provést po muzeu každého, kdo má o danou problematiku velký zájem. „Činím tak z toho důvodu, že odborníkem se člověk stane, když hodně studuje, ale kapacitou se stane až ve chvíli, kdy zná historii svého oboru,“ dodává.